

Jakelussa mainituille

SAIRAUSSVAKUUTUSLAIN MUKAISTEN KORVAUSTEN HAKEMINEN

Tämä ohje korvaa henkilöstökeskuksen 23.9.2010 antaman ohjeen sairausvakuutuslain mukaisten korvausten hakemisesta ja valvonnasta, Helsingin kaupunginkanslian henkilöstöosaston 16.12.2003 antaman ohjeen vuosilomakustannuskorvausten hakemisesta Kelalta äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan ajalta sekä Helsingin kaupunginkanslian henkilöstöosaston 31.5.1996 antaman ohjeen vanhempainpäiväraha-ajalta suoritettavan vuosilomakustannusten korvaamisesta työnantajalle.

Ohje tulee voimaan 14.2.2012 lukien ja on voimassa enintään 31.12.2019 saakka.

Ohjeen kohtaan 1.3 on sairausvakuutuslain muutoksen johdosta lisätty kappale koskien sairauspäivärahan jatkoaikaa. Ohjeeseen on myös lisätty uusi kohta 2.6 koskien rekisteröityä parisuhdetta. Lisäksi ohjetta on täsmennetty isyysrahan ja isäkuukauden osalta, ja siinä on huomiotu vuoden 2012 alussa voimaan tullut muutos isyysvapaan osittaisesta palkallisuudesta. Kohdat, joihin on tehty muutoksia, on merkitty pystyviivalla.

Tässä ohjeessa työntekijällä tarkoitetaan myös viranhaltijaa.

Sisällysluettelo

1	Sairauspäiväraha	3
1.1	Oikeus sairauspäivärahaan ja karenssiaika	3
1.2	Päivärahan määrä	3
1.3	Päivärahan maksamisaika	4
1.4	Sairausvakuutuslain toissijaisuus	4
1.4.1	Työtapaturma tai ammattitauti	4
1.4.2	Liikennetapaturma	5
1.4.3	Pahoinpitely	5
1.4.4	Muu tapaturma	6
1.4.5	Sairausajan palkan maksaminen kohdissa 1.4.1 - 1.4.4	6
1.5	Päivärahahakemuksen tekeminen	7
2	Äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainraha	7
2.1	Yleistä	7
2.2	Äitiysraha	7
2.2.1	Äitiysrahahakemuksen tekeminen	8
2.3	Erityisäitiysraha	8
2.4	Isyysraha	9
2.4.1	Isäkuukausi	10
2.5	Vanhempainraha	11
2.5.1	Osittainen vanhempainraha	11
2.5.2	Vanhempainraha ottolapsen hoitamiseksi	11
2.6	Rekisteröity parisuhde ja vanhempainetuudet	12
2.6.1	Isyysraha ja isäkuukausi	12
2.6.2	Vanhempainraha	13
3	Vuosilomakustannusten korvaaminen työnantajalle	13
4	Muutoksenhaku	14
4.1	Hylkäyspäätös	14
4.2	Oikaisumenettely	14
4.3	Valituksen tekeminen	15
5	Työntekijän selvitysvelvollisuus	15

1 Sairauspäiväraha

1.1 Oikeus sairauspäivärahaan ja karenssiaika

Kela maksaa sairauspäivärahaa 16 - 67-vuotiaan työntekijän alle vuoden kestävästä työkyvyttömyyden aiheuttamasta ansionmenetyksestä. Sairauspäivärahaa maksetaan myös vapaa-aikana sattuneen tapaturman johdosta.

Jos työnantaja maksaa sairausloman ajalta palkkaa työntekijälle, maksetaan päiväraha työnantajalle. Jos palkka on päivärahaa pienempi, Kela maksaa erotuksen työntekijälle.

Päivärahaa suoritetaan jokaiselta arkipäivältä, jona työntekijä on lääkärin todistuksen mukaan työkyvytön, ei kuitenkaan työkyvyttömyyden alkamispäivältä eikä yhdeksältä sitä lähinnä seuraavalta arkipäivältä (ns. karenssiaika). Arkipäiviksi luetaan myös lauantait, pääsiäislauantai ja juhannusaatto sekä jouluaatto silloin, kun se ei satu sunnuntaiksi.

Osasairauspäivärahasta on annettu ohjeet henkilöstökeskuksen kirjeessä 25.2.2010, nro 13.

1.2 Päivärahan määrä

Päivärahan määrä lasketaan työntekijän verotuksessa todetun työtulon perusteella. Jos viimeisen kuuden kuukauden työtulo ennen sairauden alkua on 20 prosenttia suurempi kuin viimeksi verotuksessa todettu palkkakertoimella tarkistettu työtulo, lasketaan sairauspäivärahan määrä tämän mukaan. Vuosityötulon laskennassa vähennetään työtulosta tulonhankkimiskustannukset sekä palkansaajan palkkatulosta työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu.

Jos sama sairaus aiheuttaa työkyvyttömyyden uudelleen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolta viimeksi suoritettiin päivärahaa, suoritetaan päivärahaa uuden työkyvyttömyyden alkamispäivää seuraavasta arkipäivästä. Jos työkyvyttömyyden aikana alkaa uusi sairaus, nämä muodostavat yhden sairauslomajakson ilman uutta karenssia.

1.3

Päivärahan maksamisaika

Lähtökohtaisesti päivärahaa maksetaan enintään 300 arkipäivältä eli noin vuoden ajalta. Sitä maksetaan enintään sen kuukauden loppuun, jota seuraavan kuukauden aikana 300 päivää tulee täyteen. Enimmäisaikaan lasketaan mukaan edeltäneiltä kahdelta vuodelta päivät, joilta työntekijällä on ollut oikeus sairauspäivärahaan.

Jos sairauspäivärahan enimmäisaika on tullut täyteen, päivärahaa saman sairauden vuoksi voi saada uudelleen vasta, kun työntekijä on enimmäisajan päättymisen jälkeen ollut yhtäjaksoisesti työkykyinen 12 kuukauden ajan. Jos työkyvyttömyys johtuu kokonaan uudesta sairaudesta, maksetaan sairauspäiväraha normaalisti.

Työntekijällä on oikeus sairauspäivärahaan saman sairauden perusteella enimmäisajan päättymisen jälkeenkin, jos hän palaa ansiotyöhön ja sairaus uusiutuu työssäolon jatkuttua yhtäjaksoisesti vähintään 30 kalenteripäivää. Sairauspäivärahaa maksetaan tällöin kohdassa 1.1. mainitun karenssiajan jälkeen yhdessä tai useammassa jaksossa enintään 50 arkipäivältä. Täten sairauspäivärahaa voi saada yhteensä enintään 350 arkipäivältä. Tämän jälkeen työntekijällä on oikeus sairauspäivärahaan saman sairauden perusteella vasta, kun hän on ollut yhtäjaksoisesti työkykyinen 12 kuukauden ajan.

Kun työntekijä on saanut sairauspäivärahaa 150 arkipäivää eli lähes kuusi kuukautta, Kela lähettää työntekijälle kehotuksen hakea eläkettä, jos työkyvyttömyyden arvioidaan voivan johtaa työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on vähintään vuoden kestävä työkyvyttömyys.

1.4

Sairausvakuutuslain toissijaisuus

Jos vakuutetulla on oikeus saada korvausta työkyvyttömyyden perusteella muunkin lain kuin sairausvakuutuslain nojalla, suoritetaan sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa vain siltä osin kuin se ylittää samalta ajalta muun lain nojalla suoritettavan korvauksen. Tällaisia ns. ensisijaisia lakeja ovat mm. tapaturmavakuutuslaki, liikennevakuutuslaki, sotilasvammalaki sekä palo- ja pelastustoiminnasta annettu laki. Tällöin korvausta on aina ensin haettava muun lain perusteella ja mikäli korvausta ei saada tai se jää pienemmäksi kuin palkkaedut olisivat olleet, haetaan sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

14.2.2012

Rikoksen johdosta vahinkoa kärsineellä on kuitenkin oikeus ensisijaisesti saada sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja toissijaisesti vahingonkorvauslain tai rikosvahinkolain perusteella korvausta päivärahan määrän ylittävstä vahingosta.

Täysimääräisen sairausajan palkan maksamisen edellytyksenä on, että työnantajalla on oikeus saada palkkaa vastaava korvaus rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain perusteella. Työnantajan on tällöin huolehdittava palkkaa vastaavaa korvausta koskevan hakemuksen tekemisestä sekä sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan ja rikosvahinkolain mukaisen korvauksen maksamisesta työnantajalle.

Molemmat hakemukset voidaan toimittaa Kelan palvelupisteeseen. Työnantajan laiminlyönti saattaa johtaa etuuksien maksamiseen vahinkoa kärsineelle itselleen.

1.4.1

Työtapaturma tai ammattitauti

Kun tapaturma on sattunut työssä, työstä johtuvissa olosuhteissa tai työmatkalla, haetaan korvausta tapaturmavakuutuslain perusteella. Kun työkyvyttömyys on virka- tai työsuhteen perusteella suoritettussa työssä aiheutunut fyysisistä, kemiallisista tai biologisista tekijöistä, haetaan korvausta ammattitautilain perusteella.

Tapaturma- tai ammattitauti-ilmoitus tehdään asianomaiseen vakuutusyhtiöön (Pohjola). Jos vakuutusyhtiö hylkää hakemuksen tai korvaus jää sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa pienemmäksi, työkyvyttömyyden ajalta haetaan sairausvakuutuslain mukaista korvausta ja hakemukseen liitetään vakuutusyhtiön päätös.

Työmatkalla sattuneissa liikennevahingoissa ensisijainen korvausvelvollisuus henkilövahingoista on tapaturmavakuutusyhtiöllä. Vakuutusyhtiö maksaa työkyvyttömyysajalta ansionmenetyksen korvauksen. Esinevahinkojen osalta tehdään vahinkoilmoitus ajoneuvon liikennevakuutusyhtiöön. Molemmat ilmoitukset tulee tehdä viivytyksettä.

1.4.2

Liikennetapaturma

Liikennetapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalla työntekijän tulee tehdä korvausvelvolliselle vakuutusyhtiölle ilmoitus sairausajan palkan maksamisesta. Jos vahingon sattuessa ajoneuvolla ei ole ollut

14.2.2012

säädettyä vakuutusta tai jos ei ole saatu selville, mikä ajoneuvo on vahingon aiheuttanut, korvausta haetaan Liikennevakuutusyhdistykseltä.

Jos korvausta ei saada, työntekijälle maksetaan kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkkaedut sairausloman ajalta ja haetaan sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa.

1.4.3 Pahoinpitely

Kun työntekijä on joutunut pahoinpitelyn kohteeksi, hänet tulee ohjata välittömästi tekemään rikosilmoitus poliisille. Milloin pahoinpitelijä tunnistetaan, pahoinpidelty voi ryhtyä toimenpiteisiin ansiomenetyksen perimiseksi pahoinpitelijältä oikeusteitse. Jos pahoinpitelijältä ei saada korvausta esimerkiksi varattomuuden vuoksi tai pahoinpitelijä on jäänyt tuntemattomaksi, korvauksen maksaa Valtiokonttorin tapaturmatoimisto.

Mikäli työnantaja on maksanut henkilölle kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaista palkkaa, tehdään välittömästi hakemus sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan ja rikosvahinkolain mukaisen korvauksen maksamisesta työnantajalle. Molemmat hakemukset voidaan toimittaa Kelan palvelupisteeseen.

1.4.4 Muu tapaturma

Kun työkyvyttömyyden on aiheuttanut kaatuminen alueella, jonka kunnossapidosta on vastuussa taloyhtiö, työntekijän on haettava korvausta taloyhtiöltä tai vakuutusyhtiöstä, jossa taloyhtiöllä on vastuuvakuutus. Jos kunta on vastuussa alueen kunnossapidosta, pyydetään lausunto asianomaisesta kunnasta (Helsingin osalta rakennusviraston katu- ja puisto-osastolta).

Kun taloyhtiö tai kunta on antanut selvityksen siitä, ettei kunnossapitovelvollisuutta ole laiminlyöty tai vakuutusyhtiö on hylännyt hakemuksen, maksetaan työntekijälle kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkkaedut sairausloman ajalta sekä haetaan sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja liitetään hakemukseen tätä koskeva selvitys tai hylkäyspätös. Muiden korvaukseen oikeuttavien vahinkojen suhteen menetellään vastaavalla tavalla.

1.4.5 Sairausajan palkan maksaminen kohdissa 1.4.1 - 1.4.4

Täysimääräisen sairausajan palkan maksamisen edellytyksenä kohdissa 1.4.1 - 1.4.4 on, että työntekijä tekee em. kohdissa mainitut

14.2.2012

korvaushakemukset asianomaisille tahoille. Jos tieto poissaoloista saadaan sen jälkeen, kun ko. ajankohdan palkka on jo maksettu, maksettu palkka on ehdollinen.

1.5

Päiväraahakemuksen tekeminen

Sairauspäiväraahakemus tehdään eHijat:ssa, josta saadaan tulostettua samalla päiväraahakemuslomake (SV 8) ja ilmoitus työnantajan maksamasta palkasta (Y 17). Kun työkyvyttömyyden on aiheuttanut vapaa-ajan tapaturma, työntekijä täyttää sairausvakuutuslomakkeen SV 143, joka liitetään päiväraahakemukseen.

Kyseessä on jatkohakemus, jos hakija on sairastunut samaan sairauteen 30 päivän kuluessa. Tällöin ei enää tarvitse täyttää lomaketta SV 8, vaan jatkohakemus tehdään lomakkeelle Y 17.

Päivärahaa on haettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä, mistä alkaen sitä halutaan saada.

1.6.2012 alkaen sairauspäivärahaa on haettava kahden kuukauden kuluessa työkyvyttömyyden alkamisesta.

Päiväraahakemukseen liitetään lääkärintodistus tai sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai työterveyshoitajan antama todistus.

2

Äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainraha

2.1

Yleistä

Kela maksaa äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa jäljempänä tässä luvussa mainituin edellytyksin. Etuudet maksetaan arkipäiviltä, joita ovat Kelan tulkinnan mukaan päivät maanantaista lauantaihin pois lukien arkipyhät.

2.2

Äitiysraha

Oikeus äitiysrahaan alkaa, kun raskaus on kestänyt 154 päivää. Kela maksaa äidille äitiysvapaan ajalta äitiysrahaa 105 arkipäivältä. Äitiysrahakausi (äitiysvapaa) voi alkaa joustavasti, aikaisintaan 50 arkipäivää ja viimeistään 30 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa. Työntekijä voi valita, milloin aloittaa äitiysvapaan. Jos raskaus on päättynyt aikaisemmin kuin 30 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa, äitiysrahaa suoritetaan synnytystä seuraavalta 105

arkipäivältä. Äitiysrahaa suoritetaan neljässä maksuerässä, joista ensimmäinen on 30 arkipäivän pituinen ja muut 25 arkipäivän pituisia.

Kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaan työntekijällä on tietyin edellytyksin oikeus saada varsinainen palkkansa äitiysvapaan ensimmäiseltä 72 arkipäivältä. Työnantajalla on palkallisen äitiysvapaan ajalta oikeus saada äitiysraha Kelalta, tai milloin äitiysraha on palkkaa suurempi, palkkaa vastaava osa siitä.

2.2.1

Äitiysraha hakemuksen tekeminen

Kun äitiysvapaa-ajan palkkaan oikeutettu on hakenut äitiysvapaata sekä mahdollista vanhempainvapaata, viraston tai liikelaitoksen on käsiteltävä hakemus kiireellisesti ja laadittava äidin vanhempainetuushakemus (SV 9), johon liitetään mukaan todistus lasketusta synnytysajasta. Vanhempainetuushakemuksen on oltava Kelan palvelupisteessä viimeistään kaksi kuukautta ennen laskettua synnytysaikaa.

2.3

Erityisäitiysraha

Raskaana oleva nainen, jonka työhön tai työpaikan olosuhteisiin liittyvän kemiallisen aineen, säteilyn tai tarttuvan taudin arvioidaan aiheuttavan vaaraa sikiön kehitykselle tai raskaudelle, on pyrittävä siirtämään muihin sopiviin tehtäviin, jollei vaaratekijää voida työolosuhteista poistaa. Jos hänelle ei voida järjestää muuta työtä ja hän tästä syystä joutuu olemaan poissa työstään, hänellä myönnetään erityisäitiysvapaata, jolta ajalta Kela maksaa hänelle erityisäitiysrahaa.

Erityisäitiysrahaa voidaan maksaa raskauden alusta enintään äitiysraha-kauden alkuun saakka. Tältä ajalta maksettava erityisäitiysraha on samansuuruinen kuin äitiysraha. Työntekijä ei saa olla missään muusakaan työssä erityisäitiysrahan suoritusajana lukuun ottamatta työtä omassa kodissa.

Erityisäitiysrahakausi ei ole palkallista aikaa, joten erityisäitiysraha maksetaan suoraan työntekijälle. Erityisäitiysraha ei vähennä varsinaista äitiysrahaa.

Vaaratekijöiden selvittely tapahtuu aina työterveyshuollossa. Työterveyslääkäri täyttää lomakkeen SV 97, ja työnantaja täyttää lomakkeen SV 96.

Erityisäitiysrahaa on haettava neljän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin työntekijä jää pois töistä.

2.4 Isyysraha

Kela maksaa isälle isyysvapaan ajalta isyysrahaa. Isyysvapaata voi pitää yhteensä 1 - 18 arkipäivää enintään neljässä eri jaksossa milloin tahansa äitiys- ja vanhempainvapaan aikana lapsen syntymän jälkeen. Isyysvapaan viimeiseksi päiväksi merkitään isyysrahan viimeinen suorituspäivä. Isyysvapaaseen on oikeutettu myös ottoisä.

Kunnallisten virka- ja työehtosopimusten mukaan työntekijällä on vuoden 2012 alusta lukien tietyin edellytyksin oikeus saada varsinainen palkkansa isyysvapaan ensimmäiseltä kuudelta arkipäivältä. Työnantajalla on palkallisen isyysvapaan ajalta oikeus saada isyysraha Kelalta, tai milloin isyysraha on palkkaa suurempi, palkkaa vastaava osa siitä.

Isyysrahaa voi hakea etukäteen ennen vapaan aloittamista tai jälkikäteen, viimeistään kahden kuukauden kuluessa vanhempainrahakauden päättymisestä. Isyysrahaa voi saada aikaisintaan lapsen syntymäpäivästä alkaen. Isyysraha hakemus ratkaistaan lapsen syntymän jälkeen.

Isyysrahan saaminen edellyttää, ettei isyysvapaan aikana työskennellä tai opiskella päätoimisesti ja että isä on asunut 180 päivää Suomessa juuri ennen lapsen laskettua syntymäaikaan. Isyysrahan saaminen edellyttää yleensä asumista lapsen äidin kanssa yhteisessä taloudessa. Isyysrahaa voi saada poikkeuksellisesti, vaikka aviopuolisot asuisivat eri osoitteissa ja erossa asuminen johtuu esimerkiksi työtilanteesta. Väliön rikkoutumisen takia eri osoitteessa asuva isä ei voi saada isyysrahaa.

2.4.1 Isäkuukausi

Isyysvapaan lisäksi perheillä on käytössä isäkuukausi, joka on yhdenjaksoinen, enintään kuuden viikon (13 - 36 arkipäivän) mittainen kausi. Kun isä käyttää vähintään 12 viimeistä arkipäivää vanhempainvapaasta, hän saa sen jatkoksi 1 - 24 arkipäivää ylimääräistä isyysvapaata. Tätä kokonaisuutta kutsutaan isäkuukaudeksi. Jos isäkuukausi pidetään, äidin vanhempainrahakausi päättyy vähintään 12 arkipäivää aiemmin. Mikäli äiti on hakenut vanhempainvapaata täysimittaisena ja isä päättää pitää isäkuukauden, äidin tulee hakea vanhempainvapaan päättymisajankohdan muutosta (aikaistamista).

14.2.2012

Kela maksaa isäkuukauden ensimmäisiltä 12 arkipäivältä vanhempainrahaa ja seuraavilta 1 - 24 arkipäivältä isyysrahaa. Isäkuukauden tukia on haettava viimeistään kaksi kuukautta ennen vapaan aiottua alkamista. Isäkuukauteen on oikeutettu myös ottoisä.

Isäkuukauden ajankohta:

Vaihtoehto 1:

Isä käyttää 12 viimeistä arkipäivää vanhempainvapaasta ja pitää heti sen perään 1 - 24 arkipäivää ylimääräistä isyysvapaata.

Vaihtoehto 2:

Isäkuukausi voidaan siirtää pidettäväksi milloin tahansa 180 kalenteripäivän sisällä viimeisestä vanhempainrahapäivästä. Jos isäkuukausi siirretään, vanhempainvapaa katkaistaan 12 arkipäivää aikaisemmin ja isä pitää puolen vuoden sisällä viimeisestä vanhempainrahapäivästä haluamanaan ajankohtana ensin 12 arkipäivää vanhempainvapaata ja heti sen perään 1 - 24 arkipäivää ylimääräistä isyysvapaata. Tässä vaihtoehdossa edellytetään, että lasta on hoidettu kotona isäkuukauden alkamiseen saakka.

Jos isäkuukautta ei pidetä heti vanhempainvapaan jatkoksi, tulee Kelaan ilmoittaa isäkuukauden siirtämisestä viimeistään kaksi kuukautta ennen kuin vanhempainraha muutoin loppuisi. Näin Kela jättää vanhempainrahakauden 12 viimeistä arkipäivää maksamatta ja liittää ne osaksi isäkuukautta. Ilmoitus kannattaa tehdä vasta, kun isäkuukauden pitämisestä ollaan varmoja, sillä 12 vanhempainrahapäivää ei voi palauttaa äidille, jos ne on siirretty isän käyttöön.

2.5 Vanhempainraha

Vanhempainvapaa on aina palkaton. Kela maksaa vanhempainrahaa 158 arkipäivältä välittömästi äitiysrahan suorittamisajan päätyttyä lapsen äidille tai lapsen isälle, ei kuitenkaan 12 arkipäivää lyhyemmältä ajalta. Vanhempainrahan suorittamisaika pitenee kutakin lasta kohden 60 arkipäivällä silloin, kun lapsia on syntynyt samalla kertaa useampia kuin yksi.

Jos äitiysrahakausi on lapsen ennenaikaisen syntymisen vuoksi alkanut aikaisemmin kuin 30 arkipäivää ennen laskettua synnytysaikaa, vanhempainrahakautta pidennetään niin monella arkipäivällä kuin äitiysrahakausi on alkanut 30 arkipäivää aikaisemmalta ajalta.

14.2.2012

Vanhempainvapaalle voi jäädä joko äiti tai isä tai sen voi jakaa jaksoiksi niin, että isä ja äiti ovat vapaalla vuorotellen. Molemmat vanhemmat eivät voi olla vapaalla yhtä aikaa (poikkeuksena monikkoperheet). Erillisiä jaksoja saa olla kummallakin enintään kaksi ja niiden tulee kestää vähintään 12 arkipäivää. 12 päivän jakson tulee muodostua peräkkäisistä päivistä.

Vanhempainrahan maksaminen edellyttää, että äiti on käynyt lääkärin tai julkisen terveydenhuollon palveluksessa olevan ja riittävän koulutuksen saaneen kättilön tai terveydenhoitajan suorittamassa jälkitarkastuksessa terveydentilansa selvittämiseksi aikaisintaan viiden ja viimeistään 12 viikon kuluttua synnytyksestä.

Vanhempainrahaa on haettava viimeistään yhtä kuukautta ennen vanhempainrahakauden alkamista.

2.5.1

Osittainen vanhempainraha

Äiti ja isä voivat saada osittaista vanhempainrahaa, jos he jakavat lapsen hoitovastuun ja tekevät osa-aikatyötä.

Osittaisen vanhempainrahan saaminen edellyttää, että molemmat vanhemmista ovat tehneet työnantajiansa kanssa sopimuksen osa-aikatyöstä vähintään kahdeksi kuukaudeksi. Työ katsotaan osa-aikaiseksi, kun työaika ja palkka ovat 40 - 60 % kokoaikaisen työntekijän palkasta ja työajasta.

Osittaista vanhempainrahaa maksetaan yhdestä lapsesta enintään 158 arkipäivältä. Jos toinen vanhemmista ei enää täytä osittaisen vanhempainrahan edellytyksiä, päättyy myös toisen oikeus siihen. Tämän jälkeen Kela maksaa vanhempainrahaa lasta hoitavalle vanhemmalle.

Osittaiseen vanhempainrahaan on oikeus myös ottovanhemmalla.

Osittaista vanhempainrahaa on haettava viimeistään yhtä kuukautta ennen osittaisen vanhempainrahakauden alkamista.

2.5.2

Vanhempainraha ottolapsen hoitamiseksi

Oikeus saada vanhempainvapaata ja osittaista vanhempainvapaata on sairausvakuutuslaissa mainituin rajoituksin työntekijällä, joka on ottanut hoitoonsa seitsemän vuotta nuoremman lapsen tarkoituksenaan ottaa hänet ottolapsekseen edellyttäen, hän osallistuu lapsen hoitoon eikä

14.2.2012

ole ansiotyössä tai muussa omassa työssä lukuun ottamatta kotitaloudessa suoritettavaa työtä.

Vanhempainrahakausi alkaa sinä päivänä, jolloin ottovanhempi on ottanut lapsen hoitoonsa. Vanhempainrahaa maksetaan jokaiselta arkipäivältä, jona ottolapsen hoito jatkuu, kunnes lapsen syntymästä on kulunut 234 arkipäivää.

Jos lapsi otetaan hoitoon niin, että hänen syntymästään on kulunut enemmän kuin 54 arkipäivää, vanhempainrahaa voidaan myöntää 200 arkipäivältä.

Kun ottolapseksi on otettu samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi, vanhempainrahan suorittamisaikaa pidennetään 60 arkipäivällä kutakin seuraavaa lasta kohti. Samanaikaisesti suoritetaan vanhempainrahaa vain toiselle puolisoista.

Ottovanhemman vanhempainrahan tai osittaisen vanhempainrahan edellytyksenä on, että ottovanhempi esittää lapsen hoitoon ottamisesta lapseksiottamisesta annetussa laissa tarkoitetun ottolapsineuvonnan tai kansainvälisen lapseksiottamispalvelun antajan todistuksen. Kansainvälisessä lapseksiottamisessa ottovanhemman vanhempainrahan tai osittaisen vanhempainrahan edellytyksenä on, että ottovanhemmalle tai lapseksiottajalle on myönnetty lapseksiottamisesta annetun laissa tarkoitettu lapseksiottamisasioiden lautakunnan lupa.

Jos työntekijä adoptoi avio- tai avopuolisonsa biologisen lapsen, hän voi saada vanhempainrahaa, jos lapsi on alle vuoden ikäinen ja työntekijä jää vanhempainvapaalle hoitamaan häntä.

2.6

Rekisteröity parisuhde ja vanhempainetuudet

Myös rekisteröidyn parisuhteen osapuolilla on oikeus äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan niitä koskevien edellytysten täytyessä.

2.6.1

Isyysraha ja isäkuukausi

Rekisteröidyssä parisuhteessa toisella puolisoilla on oikeus isyysrahaan ja isäkuukauteen (ks. kohta 2.3). Isäkuukauden voi pitää naisparin se vanhempi, joka on adoptoinut lapsen. Miesparin kumpi tahansa vanhempi voi pitää isäkuukauden, mutta molemmat eivät ole siihen oikeutettuja.

2.6.2 Vanhempainraha

Parisuhteensa rekisteröineet puoliset voivat tietyin edellytyksin jäädä vanhempainvapaalle ajaksi, jolta Kela maksaa vanhempainrahaa. Puolisot eivät voi olla vanhempainvapaalla samanaikaisesti. Työntekijä voi saada ottovanhemman vanhempainrahaa (ks. kohta 2.4.2), jos hän on adoptoinut puolisonsa lapsen tai ottolapsen, joka ei ole adoptiohetkellä vuotta vanhempi. Parisuhteen rekisteröinnin on tullut tapahtua ennen sitä päivää, josta alkaen työntekijä hakee vanhempainrahaa. Vanhempainrahakausi alkaa, kun lapsi otetaan hoitoon.

Jos työntekijän puolisolle on maksettu samasta lapsesta äitiysrahaa, vanhempainrahakauden pituus on 158 arkipäivää. Jos kummallakaan rekisteröidyn parisuhteen osapuolella ei ole ollut oikeutta äitiysrahaan, vanhempainrahakauden pituus on 200 arkipäivää. Kausi alkaa, kun lapsi otetaan hoitoon.

Vanhempainvapaalle voi jäädä myös se puolisoista, joka ei ole lapsen biologinen vanhempi tai ottovanhempi. Tällöin edellytetään kuitenkin, että parisuhde on rekisteröity ennen lapsen syntymää tai adoptiota ja että puoliso asuu samassa taloudessa lapsen ja toisen vanhemman kanssa. Ottolapsesta, joka ei ole kummankaan puolison biologinen lapsi ja jonka vain toinen puoliso on adoptoinut, maksetaan vanhempainrahaa, jos lapsi on ollut alle seitsemänvuotias hoitoon otettaessa.

Kun toinen puolisoista on lapsen biologinen vanhempi, vanhempainrahakausi alkaa äitiysrahakauden päättyessä. Jos toinen rekisteröidyn parisuhteen osapuolista on adoptoinut lapsen, mutta hänen puolisonsa ei ole adoptoinut lasta perheen sisäisesti, vanhempainrahakausi alkaa siinä päivänä, jolloin lapsi on otettu hoitoon.

Rekisteröidyssä parisuhteessa elävillä on oikeus myös osittaiseen vanhempainrahaan (ks. kohta 2.5.1).

3 Vuosilomakustannusten korvaaminen työnantajalle

Työnantajalla on oikeus saada korvausta Kelasta, jos työnantaja on suorittanut työntekijälle vuosilomapalkkaa tai lomakorvausta siltä ajalta, jolta työntekijä, olematta työssä, on saanut erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa. Korvausta maksetaan 2,5 päivältä kalenterikuukaudessa edellyttäen, että päivärahapäiviä on kalenterikuukautena vähintään 14. Korvaus on päivää kohden työntekijälle vuosiloman

kertymisajalta maksetun erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan suuruinen.

Korvausta haetaan Kelasta yhdellä hakemuksella (SV 18) jälkikäteen kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun työnantaja on maksanut kokonaisuudessaan lomanmääräytymisvuotta koskevan vuosilomapalkan tai lomakorvauksen.

4 Muutoksenhaku

Virastot ja liikelaitokset hakevat sairaus- ja vanhempainpäivärahat sekä vastaavat siitä, että kaupunki saa sille sairausvakuutuslain mukaan kuuluvat etuudet täysimääräisinä. Virastojen ja liikelaitosten tulee toimittaa hakemukset ajoissa Kelaan, valvoa Kelan maksamia suorituksia ja ottaa yhteyttä Kelaan tapauksissa, joissa suoritukset ovat jääneet maksamatta. Virastot ja liikelaitokset vastaavat hylkäyspäätösten oikeellisuuden tutkimisesta sekä oikaisupyyntöjen ja valitusten tekemisestä.

4.1 Hylkäyspäätös

Kela lähettää hakemuksen hylkäämisestä kirjallisen päätöksen työnantajalle.

Tavallisimpia hylkäysperusteita on se, että työkyvyttömyysaika ei ole ylittänyt sairastumispäivän ja yhdeksän sitä seuraavan arkipäivän käsittävää karenssiaikaa tai että päivärahaa ei voida suorittaa pidemmältä ajalta ennen kuin vakuutettu on ollut yhtäjaksoisesti työkykyinen vähintään 12 kuukauden ajan. Hakemus hylätään myös, jos vakuutetulla olisi ilmeinen oikeus saada korvausta ensisijaisesti muun kuin sairausvakuutuslain perusteella, ja ensisijaista korvausoikeutta ei ole selvitetty. Muita syitä ovat mm. hakemuksen myöhästyminen, muun lain mukaisen korvauksen saaminen tai kun vakuutettua ei voida pitää työkyvyttömänä kyseessä olevan sairauden johdosta muutoin kuin sairaalahoidon ajalta.

4.2 Oikaisumenettely

Jos Kela on esimerkiksi laskenut karenssiajan väärin, virasto tai liikelaitos voi pyytää oikaisua päätökseen puhelimitse tai kirjallisesti. Kela tarkistaa tekemänsä päätöksen ja oikaisee sen, jos se on virheellinen.

4.3

Valituksen tekeminen

Jos Kelan tekemä päätös on virheellinen, siihen voi hakea muutosta. Valituskirjelmä on kirjallinen ja vapaamuotoinen. Valituskirjelmän laatimisessa voi käyttää apuna lomakepohjaa.

Jos Kela katsoo, ettei päätöstä voida oikaista, se lähettää valituksen edelleen muutoksenhakulautakuntaan. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa vakuutusosikeuteen, joka on ylin valitusaste.

5

Työntekijän selvitysvelvollisuus

Työntekijän on sairausloman taikka äitiys- tai isyysvapaa-ajan palkkaedut saadaksesen noudatettava, mitä sairausvakuutuslain mukaan sairauspäivä-, äitiys- ja isyysrahan saamiseksi on säädetty. Jos kaupunki työntekijän laiminlyönnin seurauksena menettää sille kuuluvan etuuden, edellä tarkoitettuja palkkaetuja vähennetään menetystä vastaavalla määrällä. Tällaiseksi laiminlyönniksi voidaan katsoa esimerkiksi se, että lääkärintodistusta tai terveystodistusta ei ole esitetty ajoissa, Kelan pyytämää lääkärin B-lausuntoa tai erikoislääkärin todistusta ei ole esitetty tai tapaturmasta ei ole annettu pyydettyä selvitystä.

Marju Pohjaniemi
vs. henkilöstöjohtaja

Asta Enroos
vs. osastopäällikkö

JAKELU

Virastot ja liikelaitokset
Henkilöstöpäälliköt tai vastaavat
Henkilöstösihteerit ja -konsultit
Paikallisjärjestöjen puheenjohtajat,
Pääluottamusmiehet (kk / tunti)
Järjestöt